

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT

ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

Nr. Prot. 485

Tiranë, më 25 Maj 2018

Drejtar: **Z. Erjon Braçë**
Kryetar
Komisioni për Ekonominë dhe Financat

Nga: **Znj. Erida Skëndaj**
Drejtore Ekzekutive
Komiteti Shqiptar i Helsinkit

Lënda: **Për organizimin dhe veprimtarinë e lojërave të fatit në vendin tonë**

Inderuar Z. Braçë,

Rrugëtimi dhe përpjekjet e vendit tonë për hapjen e negociatave dhe integrimin në familjen evropiane kanë shënuar hapa pozitive. Megjithatë ky është një proces që përbën në vetvete një sërë kushtesh të cilat duhen plotësuar për të përbushur pritshmëritë dhe standartet e Bashkimit Evropian për Shqipërinë.

Një nga sfidat e vendit tonë është edhe nevoja për të patur rritje të mëtejshme ekonomike, e cila kërkon një angazhim real për të luftuar korruptionin në sektorin publik dhe privat si edhe krimin ekonomik që shkakton dëme të konsiderueshme në buxhetin e shtetit. Varfëria në nivele të larta e popullatës ndikon në mënyrë të drejtpërdrejtë në pamundësinë e tyre për të patur mirëqenie dhe për të përbushur nevojat bazike jetësore, për të ushtruar të drejta me natyrë social – ekonomike. Pasojat e varfërisë janë tepër të rënda, duke çuar në raste ekstreme deri në humbjen e jetës.

Referuar raportit më të fundit të Bankës Botërore “Migration and Mobility” evidentohet se edhe pse niveli i varfërisë në Shqipëri po ulet, sërisht ai mbetet i lartë krahasuar me vendet e rajonit. Për vitin 2017, rrëth 20,300 persona (rrëth 0.8 % e popullsisë) jetojnë në nivele të varfërisë ekstreme me vetëm 1.9 dollarë në ditë. Rrëth 181,225 persona (6.3% e popullsisë) jeton me tre dollarë në ditë. Ndërsa varfëria e moderuar, me një matje të nivelit të jetesës me 5.5 dollarë në ditë është mjaft e përhapur në vendin tone, ku përllogaritet se 32.8% e popullsisë ose rrëth 1 milion persona i plotësojnë nevojat e tyre të jetesës me rrëth 5 dollarë në ditë.

Një nga faktorët që ka ndikuar në rritjen e borxhit publik, duke ndikuar kështu dhe në rritjen e varfërisë në vend vlerësitet se janë edhe lojrat e fatit dhe varësia e shumë shtetasve të grupmoshave të ndryshme nga këto lojëra, madje edhe e të miturve nën moshën 18 vjeç. Për vetë kushtet ekonomike të vendit tonë dhe nivelin e varfërisë, kjo ka ndikuar në mosangazhimin e brezit të ri në shfrytëzimin më të mirë të alternativave të punësimit në sektorin privat dhe publik. Gjithashtu, varësia nga lojërat e fatit është bërë jo pak herë shkak i dramave sociale, si divorcet, dhuna në familje, rritjes së kriminalitetit dhe konflikteve mes personave për shkak të borxheve, duke shënuar në jo pak raste raste vrasjesh dhe vetëvrasjesh.

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

Sipas raportit të Kontrollit të Lartë të Shtetit “Mbi zbatimin e buxhetit të shtetit për vitin 2016” rezulton që subjektet private që kane shtuar me tepër borxhin për periudhën Janar-Dhjetor 2016 janë ndër to, edhe kompani ose biznese private që operojnë në fushën e lojërave të fatit. Për vitin 2017, referuar buletinit statistikor Nr.4¹ të KLSH-së evidentohen shkelje të disiplinës financiare në fushën e të ardhurave në Autoritetin e Mbikëqyrjes së Lojrave të Fatit në një shumë të konsiderueshme financiare, prej 50,294,500 mijë lek. KLSH-ja ka konstatuar gjithashtu që informaliteti në sektorin e lojërave të fatit vazhdon të mbetet i lartë dhe në të ardhmen ka vodosur të bëjë auditim performance për to, duke përfshirë këtu edhe rezultatet e aksionit “Fundi i Marrëzisë”.

Neni 7 i Ligjit Nr. 155/2015 “Për lojërat e fatit në Republikën e Shqipërisë”, parashikon një distancë jo më pak se 100 metra në vijë ajërore në të gjitha drejtimet, ndërmjet subjekteve të lojërave të fatit nga institucionet fetare, institucionet e arsimit parauniversitar dhe institucionet e arsimit të lartë. Brenda datës 31 dhjetor 2018 organizatorët, që ushtrojnë veprimtarinë pranë këtyre institucioneve, duhet të marrin masat për ndryshimin e vendndodhjes. Por si është situata sot, 8 muaj para skadimit të afatit? Fakulteti i shkencave të natyrës është i rrethuar nga kazino dhe pika bastesh. Kazino mund të gjesh edhe fare pak metra larg xhamisë së Et’hem Beut në qendër të Tiranës ose në rrugën hyrëse të shkollës së mesme teknike-ekonomike pranë Parlamentit të Shqipërisë.

Duke ju referuar medias², ku citohen të dhënat zyrtare nga institucionet e tatimeve dhe nga QKR, në vitin 2016, shqiptarët lanë 15.5 miliardë lekë në baste dhe kazino. Kjo shifër është më e madhe se 1% e prodhimit kombëtar, para të cilat ushqejnë një industri vesi që ka shkatërruar dhe vazhdon të shkatërrojë me mijëra familje. Në vitet 2015-2016, taksat e mbledhura nga kompanitë e kumarit ranë me 16 për qind duke zbritur në 4.52 miliardë lekë.³

Sipas kuadrit tonë ligjor, organizatorët e lojërave të fatit, në momentin e licensimit dhe gjatë të gjithë afatit të saj, kufizohen si më poshtë:

- a) Kazinotë kanë të drejtë të hapin vetëm 1 sallë për ushtrim aktiviteti.
- b) Bastet sportive mund të kenë deri në 1000 adresa sekondare. Distancat nga njëra pikë basti te tjetra duhet të jetë jo më pak se 100 metra në vijë ajrore.
- c) Çdo subjekt i pajisur me licencë për bastet për garat në pistë ka të drejtën e 1 hipodromi

Në ndryshim nga realiteti në vendin tonë, vërehet se Gjermania, një shtet me shtrirje gjeografike më të gjerë dhe popullsi shumë herë më të lartë se vendi ynë si edhe me zhvillim të avancuar ekonomik, ofron politika sociale dhe mbrojtje të konsumatorëve të lojërave të fatit. Gjithashtu, ofrohen politika mbështetëse, në ndihmë të familjeve të prekura nga pjesëtarë të varur nga lojrat e fatit, si dhe mundësitet për këshillime dhe trajtim rehabilitues për ata që janë të varur totalisht nga lojrat e fatit dhe që shkojnë drejt rrënimit të tyre si individë, por që çojnë dhe në shkatërrim të familjeve, bashkëshorteve dhe fëmijëve të tyre.

¹ Buletin i periudhes Janar – Dhjetor 2017, referuar Grafikut nr.10 te tij

² <http://top-channel.tv/2018/05/23/marrezia-spaguan-taksat-prej-2014-kumari-shton-evazionin-fiskal/>

³ <http://top-channel.tv/2018/05/23/marrezia-spaguan-taksat-prej-2014-kumari-shton-evazionin-fiskal/>

KOMITETI SHQIPTAR I HELSINKIT ALBANIAN HELSINKI COMMITTEE

Referuar vendimit të Gjykatës Kushtetuese Federale Gjermane (Senati i Parë), dt.19 Korrik 2000, në Republikën Federale Gjermane, ka 46 kazino publike. Gjashtë prej tyre administrohen si ndërmarrje shtetërore të Bavarisë, 25 nëpërmjet kompanive, fitimet e të cilave mbahen plotësisht nga landi përkatës dhe pjesa e mbetur nga biznese private. Edhe kazinotë me administrim privat, shteti në landet përkatëse merr një pjesë të madhe të fitimeve të nxjerra. Ndërmarrjet e kazinove janë të detyruara të japid zakonisht 80% të fitimit bruto. ... Sipërmarrja e një kazinoje është në vetvete një veprimtari e padëshiruar, të cilën shteti e lejon vetëm për të ulur lojërat ilegale të fatit, për ti krijuar shtetit mundësi ligjore të mbikëqyrë maninë e pamposhtme të njeriut për këto lojëra dhe të mbrojë kështu pasionin e natyrshëm për lojërat nga shfrytëzimi i dënueshëm. Këtu numri i kazinove të lejuara tradicionalisht dhe në mënyrë të kushtueshme është kufizuar në një masë jashtëzakonisht të madhe (*shih bashkëlidhur vendimin*).

Në vendimin e dt.28 Mars 2006 të Gjykatës Kushtetuese Federale Gjermane (senati i parë), argumentohet se monopoli shtetëror për bastet sportive pajtohet me të drejtën themelore të lirisë së profesionit, vetëm në rast se ka për qëllim luftimin e rreziqeve të të bërit ves. Qëllimi kryesor për ngritjen e monopolit shtetëror të basteve dhe me këtë, kufizimin e qëllimshëm dhe rregullimin e fushës së basteve, është luftimi i vesit të lojërave të basteve. Ky është një qëllim shumë i rëndësishëm për të mirën e përbashkët. Nga gjendja aktuale e studimeve rezulton që lojërat e fatit dhe bastet mund të bëhen sëmundje manie. Detyra e shtetit për mbrojtjen e shëndetit të qytetarëve që sigurisht **parandalimi dhe shmangia e rreziqeve nga veset** është një qëllim shumë i rëndësishëm për të mirën e përbashkët, duke qenë se vesi i lojës mund të sjellë pasoja të rënda jo vetëm për të prekurin, por edhe për familjen dhe shoqërinë (*shih bashkëlidhur vendimin*).

KShH mendon se modeli i legjislacionit gjerman dhe argumentimi i bërë nga Gjykata Kushtetuese Federale Gjermane janë të një rëndësie të veçantë për tu vlerësuar në raport me kushtet e vendit tonë dhe situatën social-ekonomike të shtetasve. Mbështetur në instrumentat parlamentarë që gjëzon Kuvendi dhe Komisionet e përhershme të tij, KShH do t'ju sugjeron që në përputhje me fushën e veprimit të Komisionit që Ju drejtoni të shikohen mundësitë për të ushtruar një mbikëqyrje parlamentare tematike lidhur me kuadrin që rregullon veprimtarinë e kazinove dhe lojërave të fatit në vendin tonë si dhe zbatimin e tij.

Gjithashtu, KShH ju sugjeron të shikohen mundësitë për rishikimin e këtij kuadri ligjor deri në ushtrimin e të drejtës për një nismë legjislative që synon përshtatjen e këtij kuadri ligjor me modelet më të mira të vendeve të tjera dhe në mënyrë të veçantë me kushtet konkrete sociale-ekonomike të vendit tonë dhe varësinë që shtetasit tanë kanë krijuar ndaj këtij fenomeni.

Duke Ju falenderuar për bashkëpunimin e deritanishëm!

Me konsideratë,

Erida Skëndaj
Drejtore Ekzekutive